

LUNDS UNIVERSITET

Sociologiska Institutionen

Vedligeholdelse og forandring

- En undersøgelse af børneomsorgsområdet i
Tvøroyra Kommuna

Tjóðhild Patursson
HT12, SOCK01
Kandidatuppsats, 15 hp
Vejleder: Eva Fasth

Abstrakt

Forfatter: Tjóðhild Patursson

Titel: Vedligeholdelse og forandring -En undersøgelse af børneomsorgsområdet i Tvøroyra Kommuna

Kandidatoppsats: SOCK01, 15 hp

Handledare: Eva Fasth

Sociologiska institutionen, höstterminen 2012

Formålet med opgaven er at undersøge hvordan sociale omstændigheder vedligeholdes og forandres, og dernæst at se om muligheder eller umuligheder til forandring kan være del i en tolkning af fraflytning. Problematikken undersøges igennem eksemplet med børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna. I forhold til den resterende del af landet går en meget lille andel af børnene i børnehave eller vuggestue. Der undersøges i opgaven hvorledes denne udformning af børneomsorgen vedligeholdes, hvordan den kan forandres og hvordan tilgangen til forandring kan være en tolkning af den store fraflytning fra Tvøroyri og Færøerne generelt.

Analysen bygger primært på kvalitativ metode, med interview med forældre af børn på dagsinstitutionen og dagplejen, politikere i byrådet, samt ansatte på dagsinstitutionen. Derudover anvendes også offentlig statistik for at beskrive kommunens og borgernes økonomiske situation.

Økonomi udgør en del i analysen af udformningen af børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna, men der må også tages hensyn til prioriteringer. Borgernes delte Tvøroyrahabitus og deres dispositioner til børn, børneomsorg og pædagogik styrer og vedligeholder til en vis grad disse prioriteringer. En ændring af dette gruppehabitus må til for at medføre forandring. Dette kan ske igennem at de sociale betingelser ændres, men ofte ændres habitus langsommere end de sociale betingelser. Forandring kan også forekomme igennem tilføring af nye ideer udefra, fx igennem at folk der flytter fra Tvøroyre flytter tilbage igen. Men om de sociale betingelser er stærke, kan de være svære at ændre. Da må tilflytteren gå tilbage til det delte gruppehabitus, eller flytte. Set i et større perspektiv kan denne mulighed eller umulighed til forandring af være en del i tolkningen af den store fraflytning fra både øen Suðuroy, men også fra Færøerne generelt.

Nøgleord: Børneomsorg, Forandring, Fraflytning, Habitus, Vedligeholdelse.

Abstrakt.....	2
1. Indledning.....	4
1.1. Baggrund.....	4
1.2 Formål.....	6
1.3 Problemformulering.....	7
2. Metode.....	8
2.1 Valg af metode.....	8
2.2 Etik.....	9
2.3 Interview – sted og personer	9
3. Økonomi og prioritering	12
3.1. Økonomi.....	12
3.2. Prioriteringer	14
4. Teori.....	17
4.1 Felt.....	17
4.2 Habitus.....	18
4.3 Kapital.....	18
5. Feltet, Tvøroyrahabit us og uddannelsesk apital.....	19
5.1 Feltet børneomsorg i Tvøroya Kommuna.....	19
5.2 Tvøroyrahabit us.....	20
5.3 Uddannelsesk apital uden værdi	23
6. Fisk en, forandringen og fremtiden.....	25
6.1. Den nye fiskefabrik.....	25
6.2 Internaliseringen af objektive fremtidsudsigter.....	25
6.3 Don Quijote-effekten.....	26
6.4 Habitus i forandring.....	26
7. Sammenfatning.....	28
8. Referenceliste.....	29
Bøger og opsatser.....	29
Internetsider.....	29

1. Indledning

På Færøerne er det kommunerne som har ansvaret af oprettelse af børnehaver og vuggestuer. Hvor stor andel af kommunernes børn som går i børnehave eller vuggestue varierer meget imellem kommunerne. Der findes mønstre i disse variationer: I området omkring hovedstaden Tórshavn går en meget stor del af børnene i børnehave eller vuggestue; jo længere en kommune ligger fra hovedstaden, jo mindre er denne andel.

I opgaven undersøges hvorfor en så lille andel af børnene i Tvøroyra Kommuna går i børnehave/vuggestue. Både befolkningens og kommunernes økonomiske situation undersøges med hjælp af statistik, og der redegøres for i hvor stor udstrækning dette kan være en bidragende årsag.

Derudover undersøges med interview borgernes holdninger til børn og børneomsorg, og der gøres en tolkning af hvordan disse reproduceres, og hvordan de kan være med til at vedligeholde udformningen af børneomsorgen i kommunen.

Til sidst beskrives under rubrikken 'Fisken og fremtiden' de faktorer som kan være med til at flytte børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna i nye retninger og der redegøres for hvordan disse muligheder til ændring, eller mangel af samme, kan være bidragende til den store fraflytning som er fra Tvøroyri, Suðuroy og i et større perspektiv, fra Færøerne.

1.1. Baggrund

På Færøerne bor lidt flere end 48.500 mennesker. Landet er delt op i 30 kommuner og 9 af disse 30 kommuner er på den sydligste ø Suðuroy. På Suðuroy bor omkring 4700 personer. Suðuroy ligger lidt isoleret fra resten af landet idet at det tager 2 timer at sejle fra Tórshavn til Suðuroy.

I denne opgave lægges fokus på en af Suðuroys kommuner, Tvøroyra Kommuna. I Tvøroyra Kommuna bor omkring 1700 personer. Alle tal er for år 2010 (Hagstova Føroya, Íbúðarviðurskifti og Val).

Der er to dagsinstitutioner¹ på Suðuroy. En i Vágs Kommuna og en i Tvøroyra Kommuna. Tvøroyra Kommuna har pågældende dagsinstitution en samarbejdsaftale med fire andre kommuner. Disse fire kommuners borgere har ret til tilgang til dagsinstitutionen. Børnehaven har to stuer med plads til 20 børn hver. Vuggestuen har en stue med plads til 12 børn. Dagsinstitutionen har altså plads til 52 børn i alt. Derudover har de en udendørsbørnehave. Udendørsbørnehaven er åben for børn som skal i skole året efter, disse børn er omkring 6 år. Alle børn skal få plads i udendørsbørnehaven, det har

¹

En dagsinstitution er en børnehave (børn 3 – 7 år) og/eller en vuggestue (børn 0 – 3 år).

byrådet besluttet.

I Tvøroyra Kommuna var pr 1. januar 2010, 130 børn i alderen 0 – 5 år. Om man inkluderer de fire kommuner som de samarbejder med, er dette tal 222 børn. Dagsinstitutionen har altså plads til 23 % af børnene i området.

Der er venteliste til både børnehaven og vuggestuen. 22 børn står på venteliste til at komme i vuggestue. 15 børn står på venteliste for at komme i børnehave. Dette betyder dog ikke at børnene må gå hjemme. Byrådet i Tvøroyra Kommuna har indført noget de kalder 'pasningsgaranti'². Dette betyder at der tilbydes dagpleje³ til alle de børn som ikke får plads i dagsinstitutionen, eller ikke ønsker at gå på dagsinstitution.

På Suðuroy er dagpleje meget udbredt. 35 % af børnene i alderen 0 – 6 år gik i begyndelsen af 2010 i dagpleje. Til en sammenligning var dette tal 3% i Tórshavnar Kommuna (Patursson, 2012).

Efter at have været en meget rig fisker by, har Tvøroya Kommuna i mange år haft det økonomisk svært. De har haft meget store lån. I 1995 skyldte kommunen 8 gange sin årlige skatteindtægt (Hagstova Føroya, Almenn fíggjarmál).

Som mange andre steder i verden sker på Færøerne en stor fraflytning fra de små bygder, ind til de større byer. Fx fra Tvøroyri ind til Tórshavn. Men fraflytningen sker også fra selve Færøerne og til større lande. Specielt til Danmark. Fraflytningen er størst imellem unge, specielt unge kvinder. De unge rejser ud for at studere, og kommer ikke tilbage til Færøerne igen. Dette er et meget debateret emne, og bliver af mange set som Færøernes største fremtidige udfordring (Den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget 2008 og Reistrup & á Rógvu 2012).

1.2 Formål

Formålet med opgaven er, at igennem eksemplet med børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna, at undersøge hvordan sociale omstændigheder vedligeholdes og hvordan disse kan forandres. Og om muligheder til forandring, eller mangel på samme, kan være en tolkning af den store fraflytning fra Tvøroyri og Færøerne.

²

Oversatt fra færøskt: Ansingargaranti

³ Dagpleje er børneomsorg i en dagplejemors hjem. Det kræver ingen uddannelse at være dagplejemor. Dagplejemoren må have op til 5 børn.

1.3 Problemformulering

Hvorfor går så få børn på dagsinstitution i Suðuroy? Og hvorfor har udformingen af børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna ikke forandret sig? Hvordan vedligeholdes disse sociale omstændigheder? Og hvordan kan forandring forekomme? Om forandring er svær at forekomme, hvordan kan de der vil forandring, foreholde sig til dette?

Set i et større perspektiv: kan disse muligheder til forandring (eller mangel på samme), være bidragende til den store fraflytning fra Tvøroyri, fra Suðuroy og i et større perspektiv, fra Færøerne?

2. Metode

I dette afsnit diskuteres først valget af metode og den, under analysen, metodologiske fremgangsmåde. Dernæst diskuteres den største etiske konflikt som er opstået under indsamling og analysen af materialet. Til sidst følger en redegørelse af det praktiske arbejde af interviewene. Både kontakten med interviewpersonerne, interview-stedet og selve interviewpersonerne beskrives.

2.1 Valg af metode

For at undersøge hvorfor en så lille andel af børnene i Tvøroyra Kommuna går på dagsinstitution, anvendes både interview og offentlig statistik. Tyngden i analysen ligger dog på interviewene.

Statistikken anvendes mest beskrivende. Anvendelsen af interview blev valgt, da de udgør en god grund for at gå ned i dybden af problemstillingen, og ikke kun undersøger hvordan situationen er, men også hvorfor situationen er som den er, og hvordan den kan forandres.

Da ingen har undersøgt problemstillingen i denne opgave inden, kan man sige at undersøgning er explorativ. Der vides ikke på forhånd i hvilken retning resultaterne vil vise. For at have størst mulig fleksibilitet i undersøgningen af problemstillingen anvendes semistrukturerede interview. Fokus var på børn, dagsinstitutioner, dagpleje og politik. Der fandtes ingen prædefinerede spørgsmål.

Interviewenes informelle struktur var også med til at skabe en jævn og venlig stemning imellem interview og interviewede. Interviewet blev mindre som et forhør og mere som en venlig samtale hvorigennem interview og interviewede sammen fik frem og skabte ny information og forståelse af fænomenet under undersøgelse (Crag & Cook (2007)).

I bogen *The New Language of Qualitative Method* (1997) præsenterer Gubrium & Holstein det de kalder 'analytic bracketing'. Heller end at begrænse en analyse til en naturalistisk, etnometodologisk eller anden metodologisk ansats, er forskeren er opfordret til at

alternate between questions concerning what is going on, under what conditions, and how that is being accomplished... Combined, they provide a multidimensional space for raising why questions, while remaining situated at the lived border of reality and representation (Gubrium & Holstein (1997), s. 211).

I denne opgave gøres et forsøg på at anvende 'analytic bracketing'. Der undersøges hvilke

muligheder børnene i Tvøroyra Kommuna har for at gå på dagsinstitution, hvilken holdning borgerne i kommunen har til børn, børneomsorg og pædagogik og hvordan denne holdning reproduceres/vedligeholdes. Derudover gøres an analyse af hvorfor det kan være svært at opnå forandring og hvorfor dette kan være en af årsagerne til en så stor fraflytning fra øen.

2.2 Etik

Det største etiske dilemma som er opstået med arbejdet af denne opgave, har både været en fordel og en bagdel (**ulempe**). Færøerne er et meget lille samfund, og 'alle kender alle'. Dette kan være en fordel da det er meget let at komme i kontakt med interviewpersoner; du kender altid nogen som kender nogen som du kan interviewe. Det at de interviewede kender interviewerens (eller i det mindste ved hvem det er), kan også være en fordel, da de interviewede kan have lettere med at åbne op og tale frit. Men dette samme kan også være en meget stor bagdel. Da interview og den interviewede kender hinanden eller er bekendte, kan det være meget svært ikke at have forudfattede meninger om hver anden. Ved interviewene til denne opgave, følte det nogle gange som om, at den interviewede sagde det som de troede at jeg som interviewer ville høre. Dette kan have været med til at snedvide deres udtalelser. Men så længe denne problematik findes i baghovedet under analysen af interviewene, så behøver det ikke at være et problem.

De små forhold har også medført at det har været meget svært at holde de interviewede anonyme. For politikerene har dette været umuligt. De er dog blevet informerede om dette, og har accepteret at medvirke i opgaven alligevel. Da pædagogerne på dagsinstitutionen ikke er så mange, har de interviewede pædagogers identitet også været svært at skjule. Som et forsøg på at bevare deres anonymitet er alle kommentarer fra dem citerede sådan at det er umuligt at vide hvem har sagt hvad. Citaterne er underskrevet 'Pædagog på dagsinstitutionen'. Hvilken af pædagogerne som har sagt hvad synes ikke være relevant for diskussionen. Også forældrenes identitet har været svært at skjule. Dette har dog forhåbentligt lykket igennem navneændringer og igennem at udelukke nogle af oplysningerne fra interviewene.

2.3 Interview – sted og personer

Da jeg befandt mig i Sverige og mine interviewpersoner befandt sig på Suðuroy på Færøerne, havde jeg to muligheder: Jeg kunne lave mine interview via telefon eller jeg kunde rejse jeg op til Færøerne og lave interviewene ansigt til ansigt med personerne på Suðuroy. Igennem telefon-interview havde jeg dog ikke fået samme følelse af det som rørte sig imellem folket. Så derfor rejste

derfor op til Færøerne og boede på Suðuroy i en uge imens jeg lavede interviewene.

Dette viste sig at være en meget god ide, da det var svært at komme kom i kontakt med interviewpersoner inden afrejsen fra Sverige. Kun interviewet med en politiker og en familie blev arrangerede fra Sverige. Resterende interview blev arrangerede da jeg var på Suðuroy. Derfra var det meget let at komme i kontakt med mulige interviewpersoner. Folk var generelt interesserede, hjælpsomme og glade for at være med. En ansat ved Tvøroyra Kommuna og lederen af dagplejen var meget hjælpsomme og gav mig kontakt, telefonnummer og e-mail, til både politikere og flere forældre. Et af interviewene blev også arrangeret igennem en af de andre interview-personer.

I alt blev 8 interview lavede med i alt 14 personer; interviewet med pædagogerne var et gruppe-interview og hvert forældrepar blev interviewet sammen. Interview blev lavede med kommunale politikere, pædagoger på dagsinstitutionen og med forældre til børn både i dagpleje og i dagsinstitution. Ingen dagplejemor blev interviewet; dette var et bevidst valg, da det ikke syntes at være direkte relevant for problemformuleringen. Set i bagespejlet havde det måske været en god ide at interviewe en dagplejemor eller to, da disse havde kunnet tilført endnu en vinkel på problematikken. Det er dog svært at sige om dette havde forandret noget i konklusionerne.

Interviewene og de interviewede bliver beskrevet nedenfor. Bemærk at små forandringer er lavede i beskrivelsen af personerne samt at deres navne er ændrede. Dette for at bevare de interviewedes anonymitet:

Pædagogerne

Interviewet blev lavet på dagsinstitutionen i arbejdstid, og som et gruppeinterview med tre af pædagogerne som arbejder der. En af de tre pædagogerne var leder af dagsinstitutionen og havde arbejdet der siden den åbnede i 1990, hun var ikke fra øen, men var opvokset i hovedstaden Tórshavn. De andre to var opvokset på Suðuroy. En af disse havde et barn som gik i vuggestuen.

Borgmesteren, Kristin

Borgmesteren i Tvøroyra Kommuna, Kristin, er også medlem af parlamentet på Færøerne. Han har en erhvervsuddannelse. Han har været byrådsmedlem i Tvøroyra Kommuna i 16 år, hvoraf de 10 sidste som været borgmester. Han har selv et barn. Barnet har gået på dagsinstitution. Interviewet blev gjort på et kontor i parlamentsbygningen i Tórshavn.

Kommunalpolitiker, Malla

Malla er den eneste kvinde i byrådet i Tvøroyra Kommuna. Hun har siddet i byrådet i 4 år. Hun har selv 3 børn. Alle tre børn gik først i dagpleje men flyttede til vuggestuen da de fik plads. Malla er erhvervsuddannet. Interviewet blev gjort i byrådssalen.

Forælder, Dennis og Tóra

Dennis og Tóra er forældre til et barn som går i børnehaven. Inden barnet fik plads i børnehaven gik det i dagpleje. Både Dennis og Tóra er erhvervsuddannede. Interviewet er lavet i deres hjem. Dennis er kun med i halvdelen af interviewet, da han kom hjem under interviewet.

Forælder, Johanna og Karl

Johanna og Karl har to børn i børnehaven og et barn i dagpleje. Barnet som er i dagpleje står på ventelisten for at komme ind i vuggestuen. De vil takke ja, da/om barnet får en plads. De andre to børn gik også i dagpleje inden de fik plads på dagsinstitutionen. Johanna er erhvervsuddannet. Karl har studeret lidt af hver. Både på universitet og andre steder. Interviewet er lavet i deres hjem.

Forælder, Anna og Per

Anna og Per er forældre til et barn som går i dagpleje. Barnet står på venteliste til at komme ind i vuggestuen. De har ikke helt besluttet om de vil takke ja om/vis de får en plads i vuggestuen. Barnet trives godt hos dagplejemoderen, og de er meget glade for hende. Anna er erhvervsuddannet. Per har en universitetsuddannelse. Interviewet er lavet i deres hjem.

Forælder, Margreta

Margreta er mor til et barn som går i dagpleje. Barnet begyndte i dagpleje da der ikke var plads i vuggestuen. Da barnet senere blev budet en plads i børnehaven takkede Margreta nej. Barnet trivedes godt i dagplejen og havde nogle specielle behov, som dagplejemoren kendte til og var vant med. Margreta er enlig mor og arbejder på kontor. Interviewet er lavet på hendes kontor.

Forælder, Lilja og Martin

Lilja og Martin er forældre til fire børn som alle har gået i dagpleje. Forældrene har ikke skrevet sine børn på ventelisten til dagsinstitution, de valgte heller dagplejen. De syntes at det passede bedre til deres stille og rolige børn. Både Lilja og Martin er erhvervsuddannede. Interviewet er lavet i deres hjem.

3. Økonomi og prioritering

Nedenfor redegøres for to bidragende årsager til, hvorfor så få børn i Tvøroyra Kommuna går i dagsinstitution. Disse omhandler økonomi og prioriteringer. Under rubrikken Økonomi beskrives de økonomiske omstændigheder i Tvøroyra Kommuna, både private og kommunale; og økonomiske årsager til den lave andel børn på dagsinstitution diskuteres. Under rubrikken Prioriteringer beskrives kommunens samt folkets private prioriteringer i forhold til børneomsorg.

3.1. Økonomi

Både Tvøroyra Kommunes og dens borgeres økonomiske situation kan være bidragende årsager til hvorfor en så lille andel af børnene i Tvøroyra Kommuna går i dagsinstitution.

Borgere i Tvøroyra Kommuna

Indtægtsniveauet i Suðuroy er det næstlaveste i landet og mere end dobbelt så stor andel af befolkningen på Suðuroy er i risiko for fattigdom end på hovedstadsøen, Suðurstreymoy (Hagstova Føroya, Talt&Hagreiitt A). Arbejdsløsheden i Suðuroy har også i mange år været større end gennemsnittet for Færøerne (Hagstova Føroya, Arbeids og lønarviðurskifti).

Ja, der har været arbejdsløshed, og det har været trist. Det har været dødt nede på havnen. Stille. Og folk har været lidt 'down', fordi at det ser ud til at det kommer at blive... dø ud snart⁴.

Malla, kommunalpolitiker

En del af årsagen til det lave antal børn i børnehave kan være, at en del forældre er arbejdsløse, og derfor går hjemme med sine børn. Dette forklarer dog ikke den store andel børn i dagpleje.

Prisen på en dagsinstitutionsplads respektive dagplejeplads er en anden mulig økonomisk faktor. Prisen for et vuggestueplads i Tvøroyra Kommuna er 2650 kr. Om forældrene i stedet vælger at have barnet i dagpleje koster dette 2000 kr. Der er altså 650 kr i forskel. 650 kr hver måned kan gøre forskel om en families indtægt er lav. Gennemsnitslønnen på Færøerne var i år 2010 ca 12200 kr måned efter skat.⁵ Som beskrevet ovenfor er indkomsten i Suðuroy den næstlaveste i landet, og

⁴ Da interviewene er lavet på færøsk, er alle citater i opgaven danske oversættelser af originalen.

⁵ Tallene er regnet ud fra alle personer på Færøerne over 15 år. Det har ikke været muligt at finde specifikke tal for Suðuroy eller Tvøroyra Kommuna.

kan altså forventes at ligge under gennemsnittet (Hagstova Føroya, Talt&Hagreitt B). En vuggestueplads kan altså let udgøre mere end 20 % af en persons løn; og mere end 10 % af lønnen i en familie med to forsørgere og et barn. Har en familie flere børn får de 25% rabat på det andet barnet og 50% rabat på tredje, fjerde og mulige flere børn. Udgifterne for børneomsorg bliver dog hurtigt meget store. Den lave indtægt kan altså være en bidragende årsag til hvorfor en så lille andel af børnene i Tvøroyra Kommuna går i dagsinstitution.

Men der findes venteliste til dagsinstitutionen, så dagplejen er ikke altid et første valg fra forældrenes side – nogle børn får ikke plads på dagsinstitutionen, selv om forældrene ønsker dette.

Tvøroyra Kommuna

Hverken børnehaven eller vuggestuen i Tvøroyra Kommuna har plads for alle de børn der ønsker at gå i børnehave. Kun 23 % af de børn som har ret til at ansøge, kan få plads.

De bliver skrevet på listen tidligere og tidligere. De ringer fra sygehuset. Og alligevel kommer de ikke ind før de er 2 år. Det kan du risikere. Jeg skrev ham op dagen efter han var født, og han er to år nu og lige kommet ind.

Pædagog i dagsinstitutionen

Alle de interviewede, forældre, pædagoger og politikere nævner kommunens dårlige økonomi som den primære bidragende årsag til de få dagsinstitutionspladser.

At de små kommuner på Suðuroy ikke bygger børnehaver, ja, det kan de jo ikke. Om ikke Vágs Kommuna eller Tvøroyra Kommuna bygger børnehaver, så er ingen til at bygge børnehaver. Tvøroyra Kommuna har været finansielt på røven i 50 år. Og, og, og, jeg ved ikke hvor længe det har været for Vági, det har nok været de sidste 25 år. Det har været umuligt at bygge børnehaver.

Martin, far til barn i dagplejen

Tvøroyra Kommuna i mange år har haft meget stor gæld, og at bygge en ny dagsinstitution er dyrt. Det er billigere at anvende sig af dagplejemødre, da disse arbejder i sit eget hjem.

Selv om de interviewede nævner kommunens dårlige økonomi som den primære årsag til den lave andel børn i dagsinstitution; siger flere af dem senere i interviewet at politiske prioriteringer også er af stor betydning – fordi penge er blevet brugt; bare ikke på en ny dagsinstitution.

Altså de sidste årene har simpelthen kun været om at overleve for kommunen... Ja, og så byggede de en fodboldbane. Det er jo også for at få folk at trives, men alligevel, så kunne de måske kaste lidt mere penge i det andet.

Martin, far til barn i dagplejen

3.2. Prioriteringer

Det er altså ikke tilstrækkeligt at kun se på økonomien. Både politiske prioriteringer og prioriteringer fra selve borgerne kan også påvirke hvorfor en så lille andel af børnene i Tvøroyra Kommuna går på dagsinstitution.

Politiske prioriteringer

Som beskrevet i afsnit 3.1 har Tvøroyra Kommuna har haft meget dårlig økonomi i rigtig mange år. Selv om der ikke har været så mange penge at prioritere med, er der dog blevet prioriteret. Et eksempel er at Tvøroyra Kommuna i skrivende stund er i gang med at bygge en ny fodboldbane. Det er ikke sikkert at pengene for fodboldbanen havde været tilstrækkelige til at bygge en større dagsinstitution, men det havde været en del. Pengene havde også kunnet være brugte til reparationer og vedligeholdelse af den dagsinstitution de har. Flere forældre og pædagoger sagde i interviewene at det var hårdt tiltrængt.

Der var en lille rutsjebane ned her, men den gik i stykker og blev aldrig lavet igen. En anden gik ned der. Ja, den gik også i stykker i stormvejr. Den fløj langt ned ad vejen. Da noget går i stykker bliver det ikke lavet igen. Det er for lidt af penge til vedligeholdelse. Det bliver ikke prioriteret. Det bliver ikke prioriteret, nej.

Pædagog i dagsinstitutionen

Ifølge pædagogerne og fleste fleste af forældrene og er ikke kun børnehaven og vuggestuen som er underprioriterede. Det er hele børneområdet. Som Tóra, mor til et barn i dagsinstitutionen sagde: Ja, vi har ikke en legeplads i hele byen, der er ingenting. Der er ingenting til vores små børn.

Personlige prioriteringer

På grund af lange ventelister kommer de fleste børn ikke ind på dagsinstitutionen før de er i 2 års alderen, og om de er fødte i en stor årgang, ikke før end de er 5 år. Imens de venter på at komme ind på dagsinstitutionen går de i dagpleje. Da/om barnet får en plads på dagsinstitutionen er der flere

forældre som takker nej, fordi at barnet nu trives så godt i dagplejen og de vil derfor ikke flytte det.

Vi valgte så at forsætte i dagplejen, fordi at ja... vi havde en så fantastisk dagplejemor. Min datter trivedes meget godt. Og alt det kreative, du ved, at måle og perle og at være meget ude...det gjorde denne dagplejemoren også.

Margreta, forælder til barn i dagplejen

Selv om de er mange, er det dog ikke alle forældre der skriver sine børn op på ventelisten til dagsinstitutionen. I interviewet forklarer et af disse forældrepar, Lilja og Martin, at de blandt andet synes at dagplejen er mere hjemlig, og at det derfor følte mere rigtigt for deres barn.

Vi syntes virkelig at Sara var sådan en type som var meget fredelig og rolig. O vi syntes at hun havde meget godt af at forsætte i hjemlige omgivelser i en tid.

Lilja, forælder til barn i dagpleje

Hun havde forsvundet i larmen der inde i børnehaven. De ville ikke lægge mærke til hende, fordi hun var så fredelig... Vi syntes at det ville være en ulempe for hende, om vi havde hende til at gå der. Fordi ingen ville lægge mærke til hende, hun ville bare passe sig selv.

Martin, forælder til barn i dagpleje

De små forhold, og at folk kender hinanden synes også at være en faktor som påvirker valget af børneomsorg.

Nogle får sit barn passet hos nogen de kender. Det er jo også en fordel for nogle. Så man kan godt forvente at nogle vælger dagplejen frem for dagsinstitutionen. Om dagplejemoren bor lige ved siden af og sådan noget, du ved, ikke også?

Karl, forælder til børn i dagsinstitutionen og dagplejen

Både politikernes og forældrenes personlige prioriteringer kan altså være med til at påvirke udformningen af børneomsorgsområdet i Tvøroyra Kommuna. Hvordan de prioriterer er dog ikke så interessant i sig. Det interessante er hvorfor de prioriterer som de gør, og hvordan dette påvirker udformningen af børneomsorgen i området. For at gøre en tolkning af dette, anvendes Bourdieus

begreb felt, habitus og kapital. I afsnittet nedfor følger en kort introduktion til disse begreber.

4. Teori

Til analysen anvendes Bourdieus begreb habitus, kapital og felt. Disse forskningsredskaber er valgte da de kan være med til at bygge op en grundlæggende struktur for hvordan børneomsorgsområdet i Tvøroyra Kommuna fungerer. Ud fra dette bliver det muligt at lave en tolkning af de relationer som findes i feltet, hvordan disse former og vedligeholder udformningen af børneomsorgen i Tvøroyri og hvordan forandring kan forkomme.

Nedenfor defineres først begrebet 'felt' og anvendelsen af felt-begrebet på små grupper diskuteres. Dernæst følger to korte redegørelser af Bourdieus begreber habitus og kapital.

4.1 Felt

I analysen af materialet anvendes Bourdieus felt-begreb for at beskrive de relationer som findes imellem positionerne på børneomsorgsområdet i Tvøroyrar Kommuna.

Det er utraditionelt at anvende sig af Bourdieus felt-begreb på en så lille gruppe som i tilfældet af denne opgave. Bourdieu selv gjorde undersøgelser på fx hele det franske kunst-felt og hele det franske universitets-felt. Ifølge Bourdieu selv skal området under undersøgelse være autonomt for at kunne undersøges som et felt i sig. Alle objektive positioner som påvirker feltet skal altså findes indenfor feltets rammer. Vurderinger af symbolsk kapital skal komme inde fra selve feltet. Den symbolske tilgang er speciel for feltet, og findes ikke udenfor feltets grænser. Menneskerne indenfor feltet strides om retten til denne symbolske tilgang.

Ud fra denne definition er det svært at se hvordan begrebet kan anvendes i tilfældet af denne opgave. Der findes dog personer som argumenterer for en lidt bredere anvendelse af felt-begrebet. Anna Boschetti er en af dem. Selv har hun anvendt sig af Bourdieus felt-begreb for at analysere Sartres position i redaktionen på Les Temps Modernes. Boschetti argumenterer for, at felt-begrebet, ud over at kunne anvendes på store felt, som hele kunst-feltet, også kan anvendes på helt små felt som i hendes tilfælde, en magasin-redaktion. Hun definerer felt således:

A field is any system of social relations which functions according to a logic of its own that must be taken into account in explaining its development (Boschetti 1985, s 3).

Dette er en meget bred definition, da der kan argumenteres for at næsten alle grupper, til en vis grad, har en egen logik. Dog nævner Boschetti ved et senere tilfælde, at et felt må være relativt autonomt. Altså at feltet i så stor grad som muligt skal være selvstændigt. De fleste objektive

positioner som påvirker feltet, skal findes indenfor feltets grænser, samt at udviklingen på feltet afhænger af relationerne imellem de personer som besidder de objektive positioner (Boschetti 1985).

For at undersøge et felt er det ikke nødvendigt at se på alle positioner indenfor feltet. Ifølge Boschetti er det tilstrækkeligt, kun at se på de objektive positioner som påvirker feltet mest (Kapitel 7, Boschetti 1985).

Boschetti anvender altså felt-begrebet noget mere liberalt end Bourdieu selv gjorde. Igennem at følge i Anna Boschettis fodspor åbnes muligheden op for at undersøge børneomsorgsområdet i Tvøroyra Kommuna med forskningsredskaberne: Felt, habitus og kapital.

4.2 Habitus

Habitus bliver nogle gange kaldt vores praktiske fornuft. Habitus er resultatet af alle vores livserfarenheder, det er vores rum af dispositioner. Habitus skabes igennem livets gang. Personer med lige livserfarenheder, og dermed mange lige dispositioneringer kan siges at dele et gruppehabitus (s. 7 -8, Bourdieu 1998).

4.3 Kapital

I hverdagsproget forbinder mange kapital med økonomisk kapital. Denne kan være penge eller andre økonomiske resurser. Bourdieu anvender sig af kapital-begrebet i en noget bredere mening. Han taler mellem andet om uddannelseskapital, social kapital og kulturel kapital. Uddannelseskapital kan være et diploma, viden eller lignende. Men som med økonomisk kapital, har også andre former af kapital vekslende kurser. Kapital med lav kurs kan ikke bruges til meget. Kapital med høj kurs kan derimod ofte udveksles imod anden kapital. Kursværdien afhænger af om den bliver accepteret og værdisat af agenterne i feltet, specielt dem i magtpositioner. Denne form af anerkendt kapital kalder Bourdieu symbolsk kapital (Bourdieu 1994).

Symbolic capital is any property (any form of capital whether physical, economic, cultural or social) when it is perceived by social agents endowed with categories of perception which cause them to know it and to recognize it, to give it value (s. 47, Bourdieu 1994)

5. Feltet, Tvøroyrahæbitus og uddannelseskæpital

I analysen fokuseres på de ikke-økonomiske årsager til at så få børn i Tvøroyra Kommuna går i dagsinstitution, og feltet 'Børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna' defineres. Dernæst følger en redegørelse af interviewpersonernes omtale af børn og børneomsorg, og en tolkning af hvordan dette kan være del af deres delte gruppe-hæbitus. Gruppe-hæbitusets rolle i vedligeholdelsen af udformningen af børneomsorgsfeltet analyseres.

5.1 Feltet børneomsorg i Tvøroya Kommuna

Der argumenteres her for at børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna kan beskrives som et felt i sig. Kommunen bestemmer selv hvordan børneomsorgen udformes. Feltet har sin egen logik, som skiller den fra andre områder. Alle objektive positioner af betydning findes indenfor feltet. Disse positioner er politikere, forældre, ansatte ved dagsinstitutionen, dagplejemødre, børnene og andre borgere. De fleste af positionerne kan være overlappende. Dette kommer alt an på hvilke agenter findes i positionerne. En politiker kan fx også være forælder, og da bliver de to positioner i feltet overlappende.

Men kan ikke sige at feltet er helt autonomt. Der findes påvirkning udefra. Denne påvirkning kommer fra flere sider. Som eksempel kan nævnes det færøske parlament og pædagogernes fagforbund.

Parlamentet påvirker igennem love. Parlamentet har dog overgivet børneomsorgsområdet ud til kommunerne, og Tvøroyra Kommuna er fri til at udforme børneomsorgen i området som de vil. Dog har parlamentet sat op nogle anbefalinger omkring den ideelle ratio imellem pædagoger og andre ansatte ved dagsinstitutionerne. Dette er dog kun anbefalinger og det får ingen konsekvenser om det ikke følges af kommunen. Parlamentet har altså minimal påvirkning på feltet.

Pædagogernes fagforbund er også en udenforstående agent som kan have påvirkning på det ellers autonome felt. Pædagogernes fagforbund påvirker fx igennem menings-dannelse (artikler i aviser o.l.), men de holder også et vågen øje på, om pædagoger får den løn de skal (dvs at lønnen er højere end for dem der ikke er uddannede).

Men alle disse udenforstående agenter som kan tænkes have påvirkning på feltet, har nok ikke særlig stor påvirkning. Ellers havde feltet ikke set ud som det gør. Om udenforstående agenter havde haft stor påvirkning, havde børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna lignet mere den som findes i resterende delen af landet. Børneomsorgsfeltet i Tvøroyra Kommuna følger sin egen logik og

sætter sine egne vurderinger på hvilken kapital er vigtig i feltet.

5.2 Tvøroyrahabitus

Men hvordan ser denne logik ud, og hvordan er den del af befolkningen i Tvøroyra Kommuna?

Dette har noget at gøre med borgernes habitus. Tvøroyri er en relativt lille by. De folk som bor der, har til stor grad haft samme erfaringer. De har gået i samme skole, de kender alle hinanden, og mange af dem har aldrig boet andre steder end på øen. De har altså til vis grad et gruppe-habitus. De deler socialt sammenhæng. Her kaldes dette habitus Tvøroyrahabitus. Dette Tvøroyrahabitus kan være med til at forklare feltets logik.

Det er umuligt at i denne opgave gå ind i alle detaljer af Tvøroyrahabitus. Det ville falde udenfor opgavens grænser. Her fokuseres på de dispositioner i Tvøroyrahabitus som har at gøre med børn og børneomsorg. Der er nogle dispositioner omkring børn og børneomsorg som synes at være meget ens for de borgere i Tvøroyra Kommuna som blev interviewede til denne opgave. Disse dispositioner kan ses som del af deres delte Tvøroyrahabitus. Den ene er dispositionen til formålet af børneomsorg, en anden er dispositionen til børn og en tredje, som måske er en følge af de to forudnævnte, er dispositionen til det pædagogiske erhverv.

Dispositionen til formålet med børneomsorg

Dispositionen til formålet af børneomsorg kom tydeligt frem interviewene. Der taltes ikke meget om børn, fokus var på forældre. Man kan sige, at børneomsorgen i Tvøroyra Kommuna eksklusivt var til for forældrene.

Da der blev spurgt om forskellen imellem dagsinstitution og dagpleje fokuserede mange forældre mest på sin egen bekvemlighed. Dels var det lettere at have børnene på dagsinstitution, fordi dagsinstitutionen ikke lukkede om noget af personalen var syg. Det gjorde dagplejemoren derimod. Og dels følte nogle forældre sig tryggere ved at der var mere end en voksen tilstede.

Pludselig en morgen da jeg kommer op, så får jeg en SMS 'åh, jeg er syg i dag, barnet må være hos nogen anden'; og så står jeg der og bliver for sen til arbejdet, og må finde nogen anden at passe hende... Så, det er bedre med børnehaven, fordi man ved der er altid nogen.

Johanna, forælder til børn både i dagplejen og i dagsinstitutionen

Når du overlader et barn til en dagplejemor, da aner du ikke hvordan og hvorledes. Du ved ikke hvad som sker bagom den lukkede dør. Jeg føler det tryggere at lade barnet til

børnehaven.

Tóra, mor til barn i dagsinstitution.

Også i kommunalpolitikernes ordvalg ses dette fokus på forældrenes behov. Begge interviewede politikere sagde at de i kommunen havde pasningsgaranti⁶. De garanterede altså forældrene at børnene blev passede. Dette var tydeligvis ikke et tilbud til børnene, men til forældrene.

Vi har altid haft den holdning, i de år som jeg har siddet her, og sikkert også inden, at du skal ikke mangle børnepasning. Vi har pasningsgaranti. Om folk kommer, så skal de få pasning.

Kristin, borgmester på Tvøroyri

Når der taltes om børneomsorg, var altså flere referencer til forældrenes egne behov end børnenes behov. Dette kan ses som et udtryk for, ikke kun deres disposition til børneomsorg, men også til børn generelt.

Dispositionen til børn

Dispositionen til børn kom også frem andre steder i interviewene. Der var stor forskel på hvordan de interviewede talte om små børn og hvordan de talte om dem der var lidt ældre. Børn i vuggestuealder havde ifølge de fleste forældre, ikke særlig stort behov af legekamerater og stimulation. Alle interviewede forældre nævnte at dagplejen var ok eller måske bedre for de små børn, da dagplejen var mere hjemlig.

...da de er så lille, da gør det ikke så stor forskel, fordi de leger jo ikke med hinanden endnu, ikke også?... De møder ikke rigtigt sine jævnaldrene endnu. Dagplejen er måske bedre for en så lille pige, da det er lidt mere hjemligt at være hos en dagplejemor.

Anna, forælder til barn i dagplejen

Nogle af forældrene nævnte fordelene med at der i børnehaven var flere børn, og at børnene da i større grad var med til at socialisere hinanden og havde flere legekammerater at vælge imellem; dette var dog kun gældende de ældre børn, børn over ca 3 år.

Jeg tror at der sker mere i børnehaven. Specielt når børnene bliver ældre. De bliver

⁶ Oversat fra færøsk: Ansingargaranti

stimulerede på en anden måde. Det er fint med dagplejen når man er helt lille. Halvt år til 3 år måske. Jeg synes at man kræver mere når man bliver større.

Tóra, forælder til barn i dagsinstitution

Denne aldersbetingende disposition til børn, kommer også tydeligt frem i politikernes prioriteringer. Vuggestuen, som er for børn 0 - 3 år har kun 12 pladser. Udendørsbørnehaven derimod, som er for de børn som skal i skole året efter (6-7 år), er blevet prioriteret meget højt politisk. Alle børn som vil, kan få plads.

Udendørsbørnehaven er også meget populær imellem forældrene. Næsten alle forældre vælger at lade deres børn gå i udendørsbørnehaven når de er 6 år. Dette valg motiveres med, at de der træffer og lærer de at kende de børn de skal gå i skole med. Har barnet ikke gået i udendørsbørnehaven og lært at kende de andre, risikerer det at falde udenfor i skolen.

Ja, det [udendørsbørnehaven] er også meget godt for de børn som kommer fra dagplejen.

Der kan de måske lære at kende hinanden, de skal jo i skole sammen bagefter.

Pædagog i dagsinstitutionen

Dispositionen til det pædagogiske erhverv

Også dispositionen til pædagoger var meget ens imellem de interviewede, og kan ses som de af deres delte Tvøroyra-habitus.

Det pædagogiske fag var ikke specielt højt værdsat af politikere og borgere i Tvøroyra Kommuna. Da de interviewede, forældre og politikere, blev spurgt om dagsinstitutionerne kunne byde noget som dagplejen ikke kunde, var der ingen der nævnte pædagoger – altså uddannet personale. Fokus lå på de fysiske rammer. En mor sagde således:

...der er forskellige faciliteter i en børnehave som dagplejen måske ikke akkurat har. Altså sådan noget som spil og ... Børnehaven har forskellige ting. En dagplejemor har akkurat som ikke alle de ting som en børnehave har.

Anna, forælder til barn i dagplejen

Da der blev spurgt ind betydningen af den pædagogiske uddannelse, var der kun tre af de interviewede (ud over pædagogerne selve) som udtrykte at en pædagog måske kunne byde børnene på noget som en dagplejemor ikke kunde. To af disse var mænd med universitetsuddannelse. De udelukkede ikke muligheden for at en pædagog kunde byde på noget, men de var ikke helt

overbeviste.

Altså jeg synes at det vigtigste, og det gælder nok alle erhverv, det er at man engagerer sig i sit arbejde. Om man så har en uddannelse eller ikke. Men jeg går ud fra at uddannelse er vigtig. Det tror jeg. Det regner jeg med. I hvert fald at nogen på dagsinstitutionen har uddannelse, det behøver måske ikke at være alle.

Per, forælder til barn i dagpleje

Der var flere af de interviewede som ikke rigtigt svarede på spørgsmålet, imens andre ikke syntes at denne uddannelse var af nogen betydning. Da en af de interviewede mødre, Anna, blev spurgt om årsagen til hvorfor hun havde skrevet sit barn på ventelisten til vuggestuen svarede hun: Det er ikke sådan noget med at de er bedre uddannede, det er ikke derfor. Martin, en far til et barn i dagplejen, var mere konkret og sagde direkte ”jeg synes ikke at pædagogerne giver børnene noget som dagplejemødrene ikke kan give dem”.

Det var ikke kun forældre som havde denne holdningen til pædagoger. Også borgmesteren. Borgmesteren var meget direkte. Han havde ikke meget tilovers for pædagoger, ”nej, det er ingen hemmelighed, og det har jeg også sagt til pædagogerne”.

5.3 Uddannelseskapital uden værdi

Tvøroyrahabitusetts disposition til det pædagogiske fag har stor påvirkning på kursværdien af pædagoguddannelsen.

Pædagogerne som arbejder på dagsinstitutionen i Tvøroyra Kommuna har været uden for feltet (i Torshavn eller udenlands) og tilegnet sig uddannelseskapital. De har studeret i mere end 4 år for at tilegne sig denne uddannelseskapital. Men uddannelseskapital er symbolsk kapital, i og med at den kun er af værdi om den værdsættes af de andre agenter på feltet, specielt af agenter i magt-positioner. I dette tilfælde borgmesteren og andre politikere, samt borgerene.

Da den pædagogiske uddannelse ikke værdisættes af forældre og politikere, kan pædagogerne ikke anvende sig af sin uddannelseskapital som symbolsk kapital. De kan altså ikke anvende sig af sin uddannelseskapital til at vinde magt over børneomsorgsfeltet i Tvøroyra Kommuna. Ud fra denne synsvinkel er det let at forstå hvorfor dagsinstitutionen ikke prioriteres så højt i kommunen. Den kapital som pædagogerne besidder bliver ikke værdsat af agenterne på feltet, og eksisterer derfor ikke indenfor feltets rammer. Pædagogerne kan i dette felt ikke tilbyde noget som dagplejemødrene ikke kan.

Pædagogerne selve er beviste om folks holdninger, og den lave kurs af deres kapital, men de synes

dog at det er ved at forandres.

Nej, jeg synes at forældrene bliver mere og mere beviste om at vi kan altså gøre noget godt for de her børn. De bliver ikke kun passede. De kommer ikke ind her kun for at få at spise og for at skifte ble... siden jeg var færdig uddannet i 2003 synes jeg at holdningen er meget forandret.

Pædagog på dagsinstitutionen

Men som lederen af dagsinstitutionen svarer. Men vi skal kæmpe meget for at blive accepterede. Det synes jeg, mere end andre.

6. Fisken, forandringen og fremtiden

Både sociale omstændigheder -mellem andet økonomien- og borgernes dispositioner -Tvøroyrahabitus- kan altså være del i tolkningen af hvorfor så lille andel af børnene i Tvøroyra Kommuna går i børnehave.

Nedenfor redegøres for en konkret forandring af økonomien i Tvøroyra Kommuna. Derefter diskuteres hvorvidt denne ændring i de sociale omstændighederne, kan være med tilføre forandring. Til sidst diskuteres hvorfor den trange vej til forandring, kan bidrage til den store fraflytning som sker fra øen, Suðruoy, og øerne, Færøerne.

6.1. Den nye fiskefabrik

Der blev i år, 2012, bygget en stor ny fiskefabrik i Tvøroyra Kommune. Det betyder store investeringer fra kommunens side, men det ser ud til at være penge som er godt givet ud. Store skibe kommer ind hver dag. Skibene som kommer ind er så fulde af fisk, at om en fiskeukyndig sociologistuderende skulle komme forbi, ville vedkommende nok tro at skibet var ved at synke. Fiskefabrikkens succes har øget betydeligt om kommunens skatteintægter. Arbejdsløsheden er mindsket betydeligt og det ser ud til at hele det økonomiske system er ved at få et opsving. Alle de interviewede udtrykte at de var meget glade for dette. Dog tvivler de fleste på om de penge der nu kommer ind, vil blive brugt til en større dagsinstitution. Det kan til vis grad være rigtigt. Fordi uden en ændring i Tvøroyrahabitus, er det svært at forestille sig forandringer i de politiske prioriteringer.

6.2 Internaliseringen af objektive fremtidsudsigter

Til vis del kan man sige, at ændringer i de sociale omstændigheder kan skabe ændringer i habitus. Bourdieu har en teori om at mennesker internaliserer sine objektive fremtidsudsigter og deraf skaber sig en subjektiv horisont af muligheder. En ændring af disse objektive fremtidsudsigter kan altså være med til at skabe ændringer i den subjektive horisont af muligheder, og deraf i borgernes habitus. Med da borgernes habitus også er med til at skabe de objektive muligheder, kan dette blive en cirkel af vedligeholdelse af både habitus og sociale omstændigheder. Denne cirkel kan være svært at bryde.

Der er nogle af forældrene i interviewet værdisætter dagsinstitutionen. Dog er der mange selvmodsigelser i deres udtaler. Samtidigt med at de siger at børnehaven er god for børnenes socialisering, siger de, at de måske alligevel har godt af at være i dagplejen istedet. Anna, mor til et

barn i dagplejen siger ved et tilfælde: Jeg tror at man udvikles bedre når man er i børnehave, man møder flere forskellige børn. Senere i interview taler hun om børnehave i mere negative termer: Der er så megen larm og så mange input i en børnehave; som nogle måske ikke tåler så godt... jeg vil sige at det er mere stressende i en børnehave... 30 børn løber rundt om benene på hinanden.

Forældrene ved at deres mulighed til at få sit barn ind i vuggestuen er minimal - De objektive fremtidsudsigter. Derfor skaber de et positivt billede af dagplejen. Prøver at overbeviser sig selv og måske også interviewereren om at dagplejen er lige det de vil have – den subjektive horisont af muligheder.

Denne tilfredshed med de sociale omstændigheder er med til at skabe denne vedligeholdende cirkel. Igennem at internalisere de objektive fremtidsudsigter vedligeholder de både Tvøroyrahæbitus og de sociale omstændigheder.

6.3 Don Quijote-effekten

Dette underbygges også af Bourdieu teori om at menneskers dispositioner ofte ændres senere end de sociale betingelser som var ophav til dem. Han benævner dette Don Quijote-effekten. Borgernes disposition til børneomsorg har ikke ændres selv om de sociale betingelser har ændres. Kvinderne er nu på arbejdsmarkedet, og er ikke længere hjemme og passer sine børn. Dagsinstitutionen er åbnet med professionelle ansatte, og der kommer nu at findes økonomisk mulighed for at åbne endnu en dagsinstitution. Men borgerne i Tvøroyra Kommuna synes stadig at det er godt med den 'hjemlige' dagpleje. Dagplejemoren ses som en erstatnings-mor.

Men findes så ingen mulighed for forandringer i hæbitus og derigennem, i de sociale omstændigheder?

6.4 Hæbitus i foranding

Hæbitus skabes igennem livets gang. De personer som flytter af øen, får andre erfaringer. Deres hæbitus bliver anderledes end hæbitus af de personer som bliver på øen hele sit liv. Da disse 'flyttere' kommer tilbage, kommer de tilbage med nye ideer, nye vaner o.s.v. Disse nye tanker, ideer og vaner kan være med til at skabe ændringer i de sociale omstændigheder, men ikke nødvendigvis.

Om hæbitus ar starkast kann människan i någon mån omvandla de sociala betingelserna, er derimod de sociale betingelserna starkare, kan individen antingen fly fältet eller också kan

hennes habitus så småningom modificeras (Broady, 1990).

Igennem at tilføre nye tanker og ideer kan disse 'flyttere' altså være dem der ændrer børneomsorgen på Tvøroyri. Men om de sociale betingelser er stærke, kan de være meget svære at ændre.

Om det ikke lykkes disse 'flyttere' at ændre de sociale betingelser, må de enten lidt efter lidt ændres deres habitus tilbage til det oprindelige Tvøroyrihabitue eller flytte fra øen igen. Tilbage er så kun de med Tvøroyrihabitue – endnu en, af de sociale omstændigheder, vedligeholdende cirkel.

Folk flytter ud, ser verden, og ser så sin gamle verden med nye briller. Det kan være svært at tage disse nye briller af igen. Om det ikke er muligt at ændre de sociale omstændigheder, kan det derfor være meget svært at flytte tilbage igen. Og man kan forestille sig at det ikke kun er de sociale betingelser af børneomsorgen som gør det svært for folk at flytte tilbage til øen. Også andre svært ændrelige sociale omstændigheder kan være med i denne afbefolkelses-process. Både på Tvøroyri, på Suðuroy og på Færøerne generelt.

7. Sammenfatning

Tvøroyra Kommune har i mange år haft dårlig økonomi. Dette bliver af interviewpersonerne ofte angivet som den primære grund til at en så lille andel af børnene i kommunen går i dagsinstitution, der er helt enkelt ikke plads for alle børn i dagsinstitutionen, og kommunen har ikke råd til at bygge en større.

Efter at den nye fiskefabrik blev bygget på Tvøroyri, har kommunen fået ind mange flere penge end den har fået i mange år. Dette behøver ikke at være en garanti for at der nu kommer der til at bygges en større dagsinstitution. Hvad pengene kommer til at bruges til kommer an på hvilke prioriteringer der gøres. Disse prioriteringer afhænger af borgernes habitus.

Borgerne i kommunen har et delt gruppehabitus, Tvøroyrahabitus. Og deres dispositioner til børn, børneomsorg og pædagogik er meget ens. Børneomsorg tales generelt om i forhold til forældrenes heller end børnenes behov, og den pædagogiske uddannelses kapital gives meget lille genkendelse på feltet. Det forventes derfor ikke at hverken borgerne eller kommunen kommer at prioritere en ny dagsinstitution højt. Igennem Tvøroyrahabitus vedligeholdes de sociale betingelser.

Der findes dog muligheder for at disse dispositioner til børn, børneomsorg og pædagogik kommer at ændres. Disse kan ændres da de sociale omstændigheder ændres; det er dog ikke sikkert, og ofte ændres sociale dispositioner senere end de sociale omstændigheder som havde ophav til dem.

En anden mulighed til forandringer i Tvøroyrahabitus er igennem de personer som rejser ud fra øen og flytter tilbage igen. De 'flyttere' får nye ideer, nye erfaringer og derigennem små ændringer i sit habitus. Da de flytter tilbage til øen igen kan de være med til at påvirke de andres tanker i nye retninger, og ændre de sociale betingelser. Men om de sociale betingelser er stærke, kan de være meget svære at ændre. Om det ikke er muligt at ændre disse sociale omstændigheder, kan det være meget svært for disse 'flyttere' at blive på øen. Enten ændres deres habitus lidt efter lidt tilbage til det delte gruppehabitus, eller må de flytte fra øen. Svært forandrelige sociale betingelser kan være en tolkning af, hvorfor så få af dem der flytter af øen, flytter tilbage igen.

Set i et større lys, kan disse muligheder, eller mangel på samme, være et led i tolkningen af den store affolknings-process som forgår både på Tvøroyri og Suðuroy, men også på hele Færøerne.

8. Referenceliste

Bøger og opsatser

Boschetti, A., 1988. *The Intellectual Enterprise*. Oversat fra italiensk af R. C. McCleary. Evanston: Northwestern University Press.

Bourdieu, P., 1998. *Practical Reason*. Oversat fra fransk af Polity Press. Cambridge: Polity Press.

Broady, D., 1991. *Sociologi och epistemologi*. Stockholm: HLS forlag.

Crang, M. og Cook, I., 2007. *Doing Ethnographies*, London: SAGE Publications.

Den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget, 2008. *Um Hagtøl føroyskar útisetar: Kanning ein um i Danmark føroyskar útisetar*, København: Norðuratlantsbólkurin to Fólkatingi.

Gubrium, J. F. og Holstein, J. A., 1997. *The New Language of Qualitative Method*. New York: Oxford University Press.

Patursson, T., 2012. *Færøske dagsinstitutioner og dagplejer år 2009*. Lund: Lunds Universitet.

Reistrup, H. og á Rógvu, H. (eds), 2012 *Exit Føroyar*. Tórshavn: Sprotin.

Internetsider

Hagstova Føroya, Almenn figgjarmál, Kommunal figgjarviðurskifti í 1 000 kr. og kr. fyri hv. Íbúgva, [online]

http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/Hagtalsgrunnur/almenn_figgjarmal

(tilgængelig: 13. november 2012)

Hagstova Føroya, Arbeids og lønarviðurskifti, Arbeidsloysið skift á aldur, kyn, sýslu og mánaðir [online] http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/Hagtalsgrunnur/arbeid_lon

(tilgængelig: 13. november 2012)

Hagstova Føroya, Íbúgvarviðurskipti og val, Fólkið skift á kyn, 1 ára aldur og bygd 1. januar [online] http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/Hagtalsgrunnur/ibugvav_val (tilgængelig: 12. november 2012)

Hagstova Føroya, Talt&Hagreitt A, Inntøka, Inntøka og fátækkraváði eftir sýslum (2010) [online] [http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/tema/Innt%F8ka/Innt%F8ka%20og%20f%20t%20krav%20eftir%20s%20s%20slum%20\(2010\)](http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/tema/Innt%F8ka/Innt%F8ka%20og%20f%20t%20krav%20eftir%20s%20s%20slum%20(2010)) (tilgængelig: 22. november 2012)

Hagstova Føroya, Talt&Hagreitt B, Inntøka, Brutto og tøk inntøka hjá persónum og húskjum (2010) [online] [http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/tema/Innt%F8ka/Brutto-%20og%20t%20krav%20eftir%20s%20s%20slum%20\(2010\)](http://www.hagstova.fo/portal/page/portal/HAGSTOVAN/Hagstova_Foroya/tema/Innt%F8ka/Brutto-%20og%20t%20krav%20eftir%20s%20s%20slum%20(2010)) (tilgængelig: 19. december 2012)